

Lägesanalys: Afghanistan

*-Pådrivande faktorer bakom, och aktuell
konfliktkontext till, det kraftigt ökade antalet civila
offer under juli 2019*

Om rapporten

Syftet med rapporten är att ge en analys över situationen i landet.

Rapporten är i första hand ett stöd till Migrationsverkets strategiska och operativa ledning. Refererade källor är färre och författaren utgör en källa i sig. För fördjupad information vid handläggning av migrationsärenden hänvisas till den landinformation som Lifos producerar i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#).

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Lägesanalys: Afghanistan - *Pådrivande faktorer bakom, och aktuell konfliktkontext till, det kraftigt ökade antalet civila offer under juli 2019*, 2019-08-22, version 1.0.

Sektionen för informationsanalys (SIA), Nationella samordningsavdelningen.

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2019

1. Innehåll

2.	Bakgrund till lägesanalysen	4
3.	SIA:s sammanfattning/bedömning av läget:	4
4.	Våldseskalering och markant ökning av civila offer under juli 2019	5
5.	Huvudorsaker till våldsutvecklingen i juli	5
5.1.	Presidentvalet och pågående fredssamtal	5
6.	Avtal mellan USA och Talibanrörelsen troligen att vänta inom kort	6
	Källförteckning	7

2. Bakgrund till lägesanalysen

Mot bakgrund av rapportering om våldseskalering och ett markant ökat antal civila offer för konflikten i juli månad bedömde SIA det vara av vikt att belysa den aktuella konfliktkontexten samt analysera huvudorsaker till det ökade våldet.

3. SIA:s sammanfattning/bedömning av läget:

- Konfliktutvecklingen i Afghanistan under 2019 fortgår med intensifierat våld mellan parterna även om antalet civila offer för konflikten minskade markant under årets första sex månader. Minskningen åtföljdes dock av en våldseskalering som sedan juli kommit att drabba allt fler civilpersoner.
- Bakomliggande huvudorsaker till detta är enligt SIA:s bedömning dels upprorsidans motstånd mot det förestående presidentvalet den 28 september 2019, dels positionering inför ett potentiellt avtal mellan USA och Talibanrörelsen.
- Pågående fredsförhandlingar och osäkerheten kring utfallet av dessa gör det idag svårt att förutspå den fortsatta konfliktutvecklingen. Inom kort kommer troligen ett avtal mellan USA och Talibanrörelsen tillkännages, vilket kan förväntas ge ett bättre underlag för att förutsäga utvecklingen.

4. Våldseskalering och markant ökning av civila offer under juli 2019

Konfliktutvecklingen i Afghanistan under 2019 fortgår med intensifierat dödligt våld mellan parterna.¹ Civila offer för konflikten minskade emellertid med 27 procent under första halvåret 2019, jämfört med motsvarande period 2018.² Detta berodde framförallt på reducerade nivåer i provinserna Kabul och Nangarhar.³

Den markanta minskningen civila offer under årets första sex månader åtföljdes dock av en mycket våldsam julimånad med väsentlig direkt påverkan på civila. FN-missionen UNAMA registrerade då över 1500 civila offer för konflikten, vilket innebar den högsta registrerade siffran för en enskild månad sedan maj 2017. Enligt UNAMA var det främst upprorssidan som låg bakom ökningen av civila offer i juli 2019.

5. Huvudorsaker till våldsutvecklingen i juli

Huvudorsaker till den våldseskalering som sedan juli kommit att drabba allt fler civilpersoner är sannolikt dels Talibanrörelsens motstånd mot det förestående presidentvalet den 28 september, dels positionering inför ett potentiellt avtal mellan USA och Talibanrörelsen.

5.1. Presidentvalet och pågående fredssamtal

Talibanrörelsen motsätter sig genomförandet av presidentvalet och har öppet uttalat hot om att angripa civilpersoner som deltar i valprocessen. Ett högprofilerat angrepp mot valprocessen genomfördes i slutet av juli mot vicepresidentkandidat Amrullah Saleh⁴ och hans kontor i Kabul med åtskilliga civila offer som följde.

---

¹ Enligt preliminära uppgifter från Uppsala Conflict Data Program (UCDP) för perioden januari t. o. m juni 2019 var antalet konfliktorsakade *dödsoffer* (inkluderat både kombattanter samt civilpersoner) högre varje enskild månad denna period jämfört med motsvarande månader 2018. Totalt registrerade UCDP 13834 dödsoffer under första halvåret 2019 jämfört med 11058 dödsoffer motsvarande period 2018. UCDP är dock inte färdiga med sina registreringar avseende juli månad som enligt UNAMA var en särskilt våldsam månad för civilpersoner. UCDP har också registrerat en ökning av antalet våldshändelser som medfört dödsoffer under första halvåret 2019: 1994 våldshändelser, vilket var 288 fler än motsv. period 2018.

² Baserat på FN-missionen UNAMA:s registrering av civila offer för konflikten i Afghanistan. Både dödade och skadade ingår i UNAMA:s statistik över civila offer.

³ Enligt en FN-rapport från juni 2019 framhölls att myndigheternas säkerhetsåtgärder i framförallt städerna Kabul och Jalalabad (Nangarhar) bidragit till en kraftig minskning av antalet självmordsdåd där under 2019. Juli månads attacker i Kabul, med många civila offer som följde, indikerar dock att upprorssidan alltjämt innehar kapacitet att angripa sina mål i huvudstaden trots de säkerhetsarrangemang som där upprättats efter den mycket dödliga/skadliga lastbilsattacken nära den tyska ambassaden den 31 maj 2017.

⁴ Saleh, tidigare chef för säkerhetstjänsten, är känd som hårdför talibanmotståndare, även om Talibanrörelsen denna gång, enligt SIA:s kännedom inte har påtagit sig ansvar för attacken.

Fortsatt våld riktat mot personer som deltar i valprocessen samt generellt för att avskräcka från deltagande i valet är sannolikt att vänta om inte ett genombrott snart skulle ske i pågående fredssamtal som innebär att det inplanerade presidentvalet ställs in eller skjuts upp och Talibanrörelsen inbjuds till en plats i det politiska rummet.

Intensifierade fredssträvanden sedan juli månad har samtidigt åtföljts av ökat våld. Talibanrörelsen har ett starkt intresse av att markera relevans och styrka på slagfältet för att undvika fredssamtal och förhandlingar utifrån en, i motpartens ögon, svag position.

6. Avtal mellan USA och Talibanrörelsen troligen att vänta inom kort

Samtal mellan USA och Talibanrörelsen har pågått i olika rundor sedan hösten 2018. Samtalen gick under juli månad in i en intensiv fas och troligen är någon form av avtal/överenskommelse mellan USA och talibanrörelsen att vänta inom kort.

I ett bästa scenario skulle ett sådant avtal innehålla överenskommelser kring de fyra frågor som ses som viktiga grundpelare i ett begynnande fredsbygge:

1. Amerikanskt trupptillbakadragande
2. Talibanska garantier för att Afghanistan inte blir en fristad för internationella terroristgrupper
3. En överenskommelse om vapenvila
4. En överenskommelse om att initiera en intra-afghansk fredsdialog som inkluderar också den afghanska regeringen vilken Talibanrörelsen hittills nekat till samtal med.

En sådan utveckling, med en omfattande vapenvila, skulle kunna medföra reducerade våldsnivåer redan under 2019. På lite längre sikt är det dock troligt att våld och konflikt, även i ett bästa scenario, fortsatt kommer att vara en del av den afghanska verkligheten, om än mer lågintensivt. Vägen mot varaktig fred och stabilitet kommer sannolikt att ta lång tid och vara kantad av många utmaningar.

Det finns många potentiella motståndare till en fredsprocess,⁵ både internt och externt, som kan ha intresse av att motverka en utveckling mot fred om den nya ordningen inte skulle gynna deras särintressen och målsättningar. Resultatet av en fredsprocess kommer också att vara avhängigt hur

---

⁵ T ex ISKP kan tänkas få ett bredare rekryteringsunderlag bland hårdföra talibankommandanter och andra som motsätter sig en fredlig utveckling. Det finns också många kriminella aktörer som tjänar på drog- och krigsekonomin som kan motsätta sig en fredlig utveckling liksom även externa aktörer som kan agera "spoilers" om detta skulle gynna deras nationella intressen.

inrikespolitiska fraktioner och aktörer förmår enas om en gemensam väg framåt. Fruktbara fredsförhandlingar är inte enbart en fråga om hur den afghanska regeringen förmår komma överens med Talibanrörelsen. Oenighet inom den afghanska politiska eliten utgör också en riskfaktor för ett sammanbrott i eventuella fredsförhandlingar även om dessa förhandlingar skulle initieras.

Det är även möjligt med ett mer negativt scenario på relativt kort sikt, om USA beslutar sig för ett snabbt och massivt trupptillbakadragande oavsett om man har slutit avtal med Talibanrörelsen eller inte. Om ett sådant trupptillbakadragande inte åtföljs av en omfattande vapenvila samt intra-afghansk dialog och initierade fredsförhandlingar mellan Talibanrörelsen och den afghanska regeringen är risken stor för eskalerat våld och hårdare strider i det maktvakuum som kommer att uppstå.

Källförteckning

UCDP (Uppsala Conflict Data Program), E-post 2019-08-12.